466 XXVI:1 6. L 32

A. ☧ Ω.

SPECIMEN ACADEMICUM

DE

ESQUIMAUX, GENTE AMERICANA,

QUOD

IN REGIO FENNORUM LYCÆO,

Conſent. Ampliſſ. Facult. Philoſ.

Sub UMBONE

VIRI Ampliſſ. atque Celeberrimi

DN. PETRI KALM,

Oeconom. PROFESS. Reg. & Ord. item

Reg. Scient. Acad. Holm. MEMBRI,

Placidæ eruditorum diſcuſſioni ſubmittitur

AB

ANDREA ABRAHAMI INDRENIO,

TAVAST.

Ad Diem XIX. Junii, Anni currentis MDCCLVI.

Loco horisque conſvetis.

ABOÆ, Impreſſit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc. Finland. JACOB MERCKELL.

Viro Plurimum Reverendo atque Clariſſimo,

DN. ABRAHAMO E. INDRENIO,

Paſtori Eccleſiæ, quæ Deo in **Keuru** colligitur, meritiſſimo, Parenti Indulgentiſſimo, Filiali pietate & reverentia ad urnam usque proſequendo.

INgrato mihi profecto vivendum moriendumque foret, ſi opportunam hanc, gratiſſimum erga Te animum declarandi, occaſionem e manibus dimitterem. Beneficia enim, Parens Optime, quae inde a vitae meae exordio in me contuliſti, tanta omnino ſunt, ut eorum ubertatem nec exaequare dicendo, nec cogitando quidem ſatis adſequi poſſim. Probe igitur video, remunerationem nullam tantam eſſe, quae Tuis in me meritis ac beneficiis plurimis maximisque, & quibus omnibus enumerandis me imparem lubens agnoſco, par futura ſit; nihilo ſecius, cum piae gratitudinis ac reverentiae meae majus meliusque non ſuppetat indicium, Chartaceum hoc munuſculum Tibi, Parens Indulgentiſſime, filiali mentis devotae cultu offerre non dubito, quod, ut ea, qua ſoles, ſerena & benigna fronte excipias, humillime rogo. Suſcipe illud, quod Tibi Tuaeque liberalitati debeo, ut ſpecimen Tuae in me indulgentiae, meaeque erga Te pietatis ac venerationis. De caetero non intermittam ad Deum Ter Opt. Max. vota fundere ſupplicia, ut Te, Parens Indulgentiſſime, in reipublicae & Eccleſiae emolumentum, & noſtrum quotquot Tui ſumus, fulcrum & columen firmiſſimum, ſartum tectumque conſervent propitia fata, & non niſi annorum ſaturum Caelitum conſortio tranſcribant. Permanebo ad rogum

Parentis Indulgentiſſimi

Filius obedientiſſimus,

ANDREAS A. INDRENIUS.

I. N. J.

§. I.

Poſt diluvium univerſale, cum ita creſceret hominum multitudo, ut anguſtus Armeniæ aut Meſopotamiæ angulus eos non caperet, nec illis alendis amplius ſufficeret, nec poſt πυργοποΐαν Babelicam, linguis ipſorum confuſis, apte & jucunde magis cohabitare poſſent; neceſſe omnino fuit, ut quidam ſolum natale deſererent, & ad loca illinc remotiora ſenſim ſe conferrent. Europam & Africam circa vel ſtatim poſt hæc tempora incolas accepiſſe pro certo habetur, utpote quæ utraque mundi pars (ut notiſſimum eſt) non longe ab Aſia, prima & antiquiſſima hominum ſede, diſſita, nec ab eadem vaſtis marium anfractibus disjuncta eſt. De antiquitatis laude ſemper fere multas gentes inter ſe contendiſſe conſtat, (*a*) & pleraſque hanc gloriam ſibi tribuere voluiſſe, e. g. de Arcadibus, partem Peloponeſi incolentibus refertur, quod ſemet προσελήνους i. e. luna & aſtris priores eſſe gloriati ſint: Athenienſes

ſes quoque, ut teſtatur Herodotus aliique ſe ipſos ἀυτοχθονάς καὶ γηγενεῖς h. e. regionis ſuæ Aborigines & ex ipſa terra enatos dicebant: Corinthi quæ Ephyre prius dicta fuerat, teſte Ovidio Lib. Metam. VII. v. 393. 394.

Ævo veteres mortalia primo
Corpora vulgarunt pluvialibus edita fungis.

De hujusmodi vero quid ſentiendum ſit fabulis, hujus loci non eſt excutere, & crediderim eas unicuique, cui ſanum ſinciput, etiam primo intuitu abſonas videri, ſtatimque patere, easdem ab ipſis Græcis Φιλομύθοις, Hiſtoria Moſaica deſtitutis, ideo adfictas eſſe, ne primam ſuam originem, cujus memoriam ſucceſſu temporis penitus fere amiſerant, ignoraſſe viderentur: cum certo certius conſtet, & ſaniores quoque gentilium agnoverint totum genus humanum ex communi ſtirpe progenitum, & procedente tempore circa totum terrarum orbem diſperſum eſſe. Quo vero tempore, & qua occaſione, una quæque regio vel pars, antiqui ſcil. orbis, ſuos nacta ſit habitatores, cum hæc res ſit ab omni memoria remotiſſima, & præterea multis fabularum involucris obtecta, ſatis accurate definiri nequit, nec hoc ad noſtrum nunc pertinet propoſitum. In novum orbem, Americam puta, quo ævo migraverint homines, ob defectum tam indigenarum, quam exterorum ſcriptorum (quantum huc usque cognitum eſt) prorſus eſt incertum, & voluminis non paucarum pagel-

larum materies eſſet, ſi tantummodo eruditorum hac de re ſententias aut potius conjecturas enumerare vellemus. Quidam enim Phœnicibus, alii Cananæis, arma Joſuæ fugientibus, alii Scythis ſive Tataris, alii Chinenſibus ac Japonibus, alii Iſraëlitis a Rege Aſſyriorum Salmanaſſer, in loca Perſiæ & Mediæ inculta traductis, alii quoque Norvegis Americanos originem ſuam debere exiſtimant. Benedictus Arias Montanus non ſolum Ophir Salomonis in novo hoc orbe detexit, ſed & Jaketan filium Eberi, qui memoratur Gen. X: 25. imperium Peruanorum & urbem eorum Juktan fundaſſe exiſtimavit, præterea regnum Mexicanum, quod Ophir Salomoneum eſſe ſuppoſuit, ab Ophir filio Jaketani conditum eſſe ſtatuit, addidit quoque in ſententiæ ſuæ robur, altiſſimos illos montes Americæ, qui Andes vocantur, & totum Peru & Chili ab orientali parte terminant, eſſe Sephar montem orientalem, quo usque Moſes poſteros Jaketani citato loco habitaſſe aſſerit; verene an ſecus, aliorum eſto judicium. Nonnulli, cum gentes Americanas lingva, colore corporis, moribus & tota fere vitæ ratione ab antiqui orbis habitatoribus differre viderent, ideoque quod barba plerumque deſtituantur Americani, eo audaciæ proceſſerunt, ut eos a communi cum veteris orbis hominibus ſtirpe ortos eſſe negarent: at hæc tanti non ſunt; multi enim reliquarum orbis partium incolæ æque linguis plane diverſis utuntur, mores quoque & conſvetudines apud ſingulos fere

populos, etiam maxime vicinos, multum variant: Quid igitur mirum, ſi Americanorum mores, a veteris orbis, præſertim Europæorum, moribus diverſi ſint, de quibus tanto temporis intervallo nullam plane habuerunt cognitionem, & ad quorum primum adventum ita obſtupuerunt, ut eos (Europæos) vel a mari ortos, vel a ſole illuc miſſos eſſe putarent; cumque ipſos veſtitos & barbatos, nec non naves ipſorum intuerentur, has non niſi divina arte factas eſſe crediderunt; hominem quoque equo inſidentem, animal unicum & indiſcretum eſſe putarunt, quemadmodum de Centauris finxerunt Poëtæ. Interim ex ipſa hac lingvarum & morum diſcrepantia (nec non ex eo, quod tam immenſa hominum multitudine ante adventum Europæorum abundaverit America, præſertim a partibus meridionalibus & occidentalibus, qui tamen immani crudelitate ab Hiſpanis fere deleti ſunt) quodammodo demonſtrari poſſe crediderim, Americam etiam primis poſt diluvium ſæculis, æque ac alias orbis partes incolas accepiſſe: Vix enim credibile eſt, tam ingentem mundi partem Noacho & primis patribus fuiſſe ignotam, ſi vero cognita ipſis fuit, utique mandato Dei, qui totum orbem eos implere juſſit Gen. IX: 1. morem gerere voluiſſe ſunt cenſendi. Ipſe Noachus, qui arcam, qua homines tempore famoſæ illius inundationis ſervabantur, exſtruxerat, hoc ipſo ſatis declaravit, artem navigia ædificandi ſibi apprime fuiſſe cognitam, quidni ergo eandem filios ac nepotes ſuos, cumqui-

bus 350. annis poſt κατακλυσμὸν vixit, condocere potuerit? Sequioribus autem temporibus hæc ars in deſvetudinem abire potuit, utpote cum non amplius adeo eſſet neceſſaria, omnibus enim terræ partibus inhabitatis, cum vicinioribus commercia inſtituere potuerunt mortales, quibus quoque in primæva illa ſimplicitate facile carere poterant. Præterea ſi vera ſunt, quæ recentiores quidam asſerunt, Americam nimirum parti Aſiæ verſus Euro-aquilonem ſitæ nominatim Tatariæ, aut plane adhærere, aut freto quodam ſaltem disjunctam esſe, hinc quoque facillime illuc tranſire potuerunt homines, minorique temporis intervallo, quam in extremas Europæ & Africæ oras. Quod tam barbari & inculti ante adventum Europæorum fuerint, antiquitati eorum nihil derogare crediderim, nam tales ante aliquot ſæcula plerique fuerunt populi Europæi. Per tempeſtates, naufragia & alios ejusmodi caſus improviſos, in quasdam Americæ oras, æque ac alias orbis partes, primos devectos eſſe colonos, dubium non eſt; cumque in terras hujusmodi omni humano cultu vacuas hoc modo delati eſſent, varia utique ſupellectili caruerunt, ipſaque tunc neceſſitas talem, qua utebantur, vitæ rationem eos eligere coëgit. Color eorum rufeſcens, & quod barbam plerumque non gerant, controverſiam de illorum origine ingredi non debet, nam color veteris orbis hominum quoque variat: præterea Americani pilos, ſi qui in facie oriri cœperint, volſellis plerumque evel-

lunt. Quidam Americani hanc de ſua origine a majoribus traditionem ſe accepiſſe tradunt, nimirum Oceanum ab initio cuncta tenuiſſe, poſtea feminam quandam, quam Ata Entſik vocant, e cœlo dejectam, diu in aëre pependiſſe, donec tandem delphinus eam tergo ſuo exceperit; poſt aliquod tempus virum quendam a ſole illuc miſſum eſſe fingunt, atque ab his ſe ortos eſſe credunt: Interim ex humo, argilla, arena aliisque quisquiliis circa delphinum paulatim congregatis, ingens illa terra, quæ America hodie dicitur, ſucceſſive excreviſſet. Dii meliora! Peruani inſignem quendam virum, quem Con vocant, ab aquilone in eam regionem mira pedum celeritate olim veniſſe ferunt, & priſcos ejus inhabitatores creaſſe. Poſtea alter, quem Pachacama dicunt, & æque ac priorem ſole & luna ortum eſſe ferunt, ab Auſtro illuc acceſſiſſet, Con vero ejus adventu diſparuiſſet. Hic Pachacama homines ab illo, ſcil. Con creatos, in leones utſos, aves aliaque animalia transmutavit, majoresque Peruanorum, qui hodie ſuperſunt, condidit. Hunc deinde pro Deo coluerunt, templumque ipſi ædificaverunt: præterea usque ad adventum Chriſtianorum eum viſum fuiſſe referunt (*b*). Sed hæc pluribus perſequi vetat inſtituti noſtri ratio, cum de populo quodam Americæ Septentrionalis *Eſquimaux* dicto, & ab omnibus cæteris Americanis, etiam maxime finitimis plane diverſo, eorumque moribus & vitæ ratione, quantum a variis Itinerariis & Celeb. D.

Præſi-

Præſidis obſervationibus colligere potuimus, paucis agere conſtituimus, omnia enim eorum inſtituta nondum plane cognoſci potuerunt; quod dum facere adgredimur, tuum L. B. Rhadamantheum judicium, qua par eſt obſervantia expetimus.

(*a*) *vid. quæ narrat de Scythis & Ægyptiis Juſtinus Lib. II cap. I. de Phrygibus & Ægyptiis Herodotus Lib. II. initio. Adhæc ſingulæ fere gentes a Diis Deorumque filiis, quos aurea Saturni ætate vixiſſe fingunt, ſuam repetere ſolebant origiuem.*

(*b*) *vid. Urb. Calvetonis Novi orbis Hiſtoriam.*

§. II.

ESQUIMAUX illi Americæ Septentrionalis incolæ dicuntur, qui in terra Laborador, quæ ſita eſt inter fluvium S:ti Laurentii & ſinum Hudſonis, habitant; ad gradum Latitud. 50. & quod excurrit. Origo nominis eorum non eſt admodum certa, attamen veri videtur ſimile, quod deſcendat a vocabulo *Eſquimantſik*, quod populo Americano Abenaqui dicto ſonat, *crudam carnem edere.* (*a*) Revera quoque ſoli ſunt, quantum cognitum eſt, qui inter Americanos Septentrionales cruda carne veſcuntur, quamvis etiam interdum eam coquere vel ſole torrere dicantur. Agreſte prorſus hoc eſt hominum genus, & inter omnes Americanos Canadenſes maxime incultum, adeo ut nulla gens

magis

magis ideæ illi, quam de feris & ſylveſtribus hominibus habere quis poſſet, ſatisfecerit. A cæteris Americanis etiam finitimis plane ſunt diverſi, nec ullo modo cum extraneis converſari volunt, & nullos Europæos in terram ſuam aſcendere patiuntur, nec cum illis loqui volunt, ſed vel aufugiunt, vel omnes Europæos, qui ad littora eorum appellunt, interficiunt, ſi ſeſe eos ſuperaturos credant. Barbam, qua cæteri Americani fere carent, maximam habent eamque adeo ſpiſſam, ut oculi vix appareant. Sunt præterea aſpectu prorſus horridi, oculi illis ſunt parvi, iique nigri & vegeti; crines atri ſemperque inordinati, dentes lati & impuri. Fortes ſunt & robuſti, nec non plerumque pingues. Statura ſunt mediocri, magno capite, facie rotunda & plana, latis humeris, manibus autem & pedibus admodum exilibus præditi ſunt. (*b*) Sunt porro feroces, ſævi, inquieti, ſemper promti ad depopulandos extraneos, protervi, verum ſimul quoque timidiſſimi, ſuſpicaciſſimi, magnasque adhibent circa omnia cautelas. Sæpe nocturno tempore naves, quæ juxta eorum litora in ancoris tenentur, petere viſi ſunt, ut rudentibus deſectis, navibusque ſic ibi ad ſcopulos colliſis, omne ferrum quod ibi reperiunt, auferant, & ad varia inſtrumenta adhibeant. Color illorum diverſus eſt a reliquorum Americanorum, qui rufeſcentes ſunt, Eſquimaux autem quoad colorem æque albi ſunt, ac Europæi: mulieres eorum, quas ſatis formoſas eſſe ferunt, nullum extraneum

ſeſe

ſeſe tangere patiuntur. Adhuc perdomari, aut ad mores cultiores transferri, nec a Gallis, qui omnes fere eorum vicinos in Canada vel ſubegerunt, vel amiciſſimos ſibi reddiderunt, nec ab aliis Europæis potuerunt. Galli aliquot eorum infantes captos educaverunt, eosque legere & lingvam Gallicam loqui docuerunt, ut ope horum poſtea commercium cum illis inſtituere poſſent; verum hi infantes omnes morbo correpti perierunt, præter unum, quem deinde ad conterraneos ejus miſerunt, nunciaturum quam amice a Gallis fuerit habitus, verum minus felici ſucceſſu, ſtatim enim ab illis (Eſquimaux) occiſum audiverunt. Licet cum nullis extraneis amicitiam colant, tamen interdum ad naves Europæorum oſſa balænarum, nec non pelles phocarum aliorumque animalium adferunt, & ſecures, cultros, ſerras aliaque inſtrumenta ferrea ſibi permutant: Imo aliquando in nave Anglorum, ubi merces ſuas hoc modo vendidiſſent, tam viri quam feminæ omnia fere velamenta exuerunt, ut eadem cum hujusmodi aliisque inſtrumentis ferreis permutarent, (*c*) plurimum enim ſe hac ratione lucrari crediderunt. Quando in navibus Europæorum mercantur, tam viri quam feminæ ingentem edunt clamorem (*d*): ſingularis quoque mos ipſis eſt, omnia quæ ab Europæis accipiunt, prius lingere, quam in cymbam ſuam ea deponant (*d*). Quod ad mores & geſtus illorum attinet, alacres ſunt & expediti, verum perfidi, callidi, maximique perhibentur eſſe

adulatores, nemini parcentes, ſi interficiendi occaſionem fuerint adepti; Ideo Europæi cum illis mercantes ſedulo cavent, ne multos eorum ſimul in navem aſcendere patiantur, plures enim illuc dimiſſi, facillime eo adducuntur, ut nautas omnes e medio tollant. Signis omnia cum illis agunt Europæi, quandoquidem lingvam eorum non intelligunt. Ad inſulam Terre Neuve dictam, & freto tantum quodam e regione Eſquimaux disjunctam, (quæ vulgo inhabitata eſſe fertur, (*f*) licet Finlandiam noſtram magnitudine æquare dicatur) hi Eſquimaux quoque æſtate piſcari ſolent, non minus ac Galli aliique Europæi. Alii Americani hunc populum continuis fere bellis laceſſere ſolent, quo factum eſt, ut ad ingentem multitudinem creſcere haud potuerit.

(*a*) *P. Charlevoix Tom. V. p. 263.* (*b*) *Ellis Voyage to Hudſons Bay. pag. 131.* (*c*) *Ibidem* (*d*) *A voyage to Hudſons bay by the Clerck of California pag. 28.* (*e*) *Ellis Voyage to Hudſons bay pag. 131.* (*f*) *P. Charlevoix Tom. V. pag. 262.*

§. III.

QUod hi Eſquimaux colore ſint albo, quod barbam eamque valde promiſſam gerant, quod facie, lingva, moribus & vitæ ratione ab aliis Americanis differant, quodque nullum fere commercium cum eis habere velint, hæc, inquam, omnia ſatis

ſatis oſtendunt, illos diverſam a reliquis Americanis habere originem. Illa autem opinio, quam nonnulli præcipue Galli fovent, quod ſcil. a Biſcajis deſcendant, non firmo videtur niti talo, quandoquidem ne minima quidem inter linguas ipſorum reperitur convenientia. Veri ſimile autem videtur, quod a Grônlandis originem ducant (*a*), quoniam cum his tam quoad formam, quam omnem fere vitæ rationem maxime conveniunt. Quo autem tempore illic e Grônlandia trajecerint, cum nulla prorſus hujusmodi migratio fama celebretur, nec monumentis annalium mandata ſit, ipſique omni careant cognitione litterarum, mirari non convenit, ſi hoc certo determinari nequeat. Recentior tamen eſſe videtur hæc migratio, quoniam in tam vaſta regione ad majorem numerum augeri non potuerunt, licet bellis quoque, ut ſupra dictum, ad incitas redigi dicantur. Quid ipſi de ſua origine ſentiant, & quo nomine ſeſe appellare ſoleant, cum nemini fere in earum regionem ſit aditus, nec alii lingvam illorum bene intelligant, huc usque cognoſci non potuit. Patriam & mores ſuos incredibiliter amant, e. g. Angli puerum quendam ex illis, in colonia ſua juxta ſinum Hudſonis aliquo temporis ſpatio educatum, cibo ſuo ac vitæ generi aſſuefecerunt; cumque aliquando Angli phocæ cuidam captæ pellem detrahere cœpiſſent, unde pinguedo (tran) magna copia defluebat, puer pinguedinem hanc manibus, quantum potuit colligens edebat, dicens: utinam

 adhuc

adhuc in patriam meam perveniens, hac dulci pinguedine me ſaturare poſſem. (*b*) Suos quoque ad aliquod tempus a peregrinis detentos, ſi domum revertantur, confeſtim interimere dicuntur, ne moribus peregrinis corrumpantur, vel extraneis hi occaſionem præbeant illos ſubigendi, quod etiam exemplo infantis a Gallis educati, & ad ipſos remiſſi, (de quo ſupra) colligi poteſt. Ultra fretum Hudſonis boream verſus Eſquimaux etiam habitant, verum horum de meliore luto præcordia finxiſſe videtur Titan (*c*), licet lingua omnique vitæ ratione cum Eſquimaux in Terra Labrador habitantibus conveniant. Cum enim Anglorum navis aliquando inter ſcopulos hæreret, hi Eſquimaux lembis ſuis ad illos remigantes, manuque innuentes viam ipſis monſtrarunt, quo ſe expedire poſſent. Hi Eſquimaux quoque varia inſtrumenta Mechanica inveniſſe dicuntur, quæ ſine dubio, dura matre indigentia didicerunt (*d*). Iidem uxores ſuas extraneis libenter proſtituere dicuntur, credentes, liberos iſtos præſtantes & bonæ indolis evadere (*e*)

(*a*) *Charlevoix Tom. V. pag. 262.* (*b*) *Ellis Voyage to Hudſons bay. pag. 133.* (*c*) *Ibid. pag. 227.* (*d*) *Ibid. pag. 231.* (*e*) *Ibidem pag. 235.*

§. IV.

AMericani cæteri nudi plerumque incedere ſolent, Eſquimaux autem etiam media æſtate ita

ita ſunt veſtiti, ut vix facies & extrema pars manuum appareat. Pellicea veſte, ut ad corpus tutandum commodiſſima, tantum non omnes gentes priſcis temporibus uſas eſſe conſtat, qui mos apud Eſquimaux hodie adhuc obtinet. Omnia veſtimenta ex pellibus animalium, præcipue phocarum, pauci quoque ex pellibus cervorum, & urſorum nec non avium quarundam tam terreſtrium quam aquaticarum, ſatis artificioſe conficiunt (*a*). Quidam camiſias ex veſicis phocarum & inteſtinis avium habent, quoad formam ſimiles fere camiſiis Europæorum (*b*). Veſtimenta virorum ita ſunt confecta, ut tunica, femoralia, tibialia & calcei cohæreant, unamque quaſi veſtem conſtituant: caput quoque eadem veſte tegunt. Ocreas aliquando duplices imo triplices habere dicuntur, quod tamen non impedit, quo minus agiles ſint, negotiaque ſua promte exſequi queant. Veſtes feminarum ita conficiuntur, ut pileus, thorax & amiculum itidem cohæreant; amiculum a parte anteriori non niſi ad genua extenditur, ſub hoc autem camiſias aliaqne velamenta habent; Amiculo a parte poſteriori pendulum (ſlåp) quartam ulnæ partem latitudine æquans adaptatum eſt; Ocreis quoque utuntur maximis, & in illis infantes ſuos quandoque geſtare ſolent (*c*). Omnes pelles, ex quibus velamenta ſua conficiunt, valde molles ſunt, & optime paratæ. In veſtibus ſuperioribus tam virorum quam feminarum, ex pellibus phocarum & avium conſutis, pili & plumæ extrorſum verſi

 ſunt,

ſunt, in veſtibus autem interioribus contra. Pelles avium etiam in ocreis interdum gerunt, plumis introrſum verſis (*d*). Particulas pelliceas diverſi coloris veſtibus ſuis ornamenti cauſſa adaptare ſolent. Omnia hæc veſtimenta ſcite prorſus & eleganter conſarciunt, pro filo nervis cervorum & balænarum utentes, acubus autem oſſeis, quamvis his temporibus ferreis quoque gaudeant. Corpori hæ veſtes ſolerter ſunt aptatæ, (*e*) tamque bene & valide conſutæ, ut aqua easdem penetrare nequeat, licet ad lacertos usque ſæpe aquis inambulent. Hæc omnia a mulieribus conficiuntur. Eſquimaux inauribus non utuntur, nec faciem ſuam, ut cæteri Americani, pingere ſolent. Acutiſſimum inventum *oculi nivei* ipſorum ſunt, (*f*) quibus vernali tempore, oculos ſuos contra candorem nivis, e repercuſſis ſolis radiis ortum, muniunt; facti autem ſunt a ligno vel oſſibus ſatis artificioſe, & ligamento capiti alligati. Perſæ in hunc finem ſerico nigro (flor) utuntur. His oculis niveis Eſquimaux, æque ac Europæi conſpicillis, ſunt adſueti. Ultra fretum Hudſonis habitantibus pilei ex cauda boum ſylveſtrium ſunt, (*g*) cujus pili faciem ipſorum obtegunt; quæ velamenta capitis licet oculos non delectent, utiliſſima tamen ipſis ſunt propter culices, qui ibi numeroſiſſimi ſunt & maxime infeſti.

(*a*) *Ellis Voyage to Hudſons bay. pag. 135. A Voyage to Hudſons bay by the Clerck of California v. I. pag.*

pag. 25. (b) Ellis Voyage to Hudſons bay. pag. 136. (c) Ibid. (d) A Voyage to Hudſons bay by the Clerck of California v. I. pag. 25. (e) Ellis Voyage to Hudſons bay pag. 231. (f) Ibidem pag. 136. (g) Ibid. p. 232.

§. V.

Americani Septentrionales ſcaphis utuntur ex cortice betulæ, caſtaneæ & ulmi confectis, Eſquimaux autem etiam hac in re ab eis ſunt diverſi; cymbas enim ſuas ex pellibus phocarum conſarciunt, easque raro majores, quam ut unus ſaltem vir iis navigare queat. Pilos eis pellibus, ex quibus cymbæ faciendæ ſunt, deradunt, eandemque partem pellis exteriorem conſtituunt; ab interiori parte, inſtar pergamenti læves ſunt. Hujusmodi cymbam pelliceam Quebeci in Canada vidit Celeb. D. Præſes, cujus longitudo 15. pedum erat, ſatis autem anguſta, & ad utrasque extremitates acuta videbatur. Ab interiori parte aſſeres lignei tenuiſſimi, ab utroque latere in figuram debitam eam cogunt. Tota cymba etiam pellibus obtecta eſt, præter foramen quoddam tantæ magnitudinis, ut pedes usque ad lumbos inde in cymbam immittere poſſis, ibique ſedere & remigare. Foramen hoc, quod in parte cymbæ anteriori ſive prora factum eſt, figura fere ſemicirculi aſſeribus circumdatur, baſi majorem cymbæ partem ſive puppim ſpectante. Præterea foramini huic pellis quædam alligata eſt, quam in cymba ſedentes, circa lum-

lumbos accurate ligamento pelliceo conſtringunt, ita ut nihil porſus aquæ in cymbam influere queat. Remo tantummodo unico utuntur, qui in utraque extremitate figuram remi obtinet; hoc cymbam ſuam propellunt, eoque etiam in maxima tempeſtate, æquilibrium ſolertiſſime tenere ſciunt: tam procul enim a litore, his cymbis navigantes, interdum reperti ſunt, ut naves onerariæ vix duorum aut trium dierum ſpatio, etiamſi ventis ſecundis, inde ad terram deferri potuerint. Cymbas has quoque nervis balænarum conſuunt, & juncturas bitumine quodam, uti dicitur, ex veſicis phocarum facto, obducunt (*a*) ut prorſus aquis inviæ ſint. In arce Uplandiæ Skogklöſter ejusmodi cymbam etiam aſſervatam fuiſſe audivimus. Tales cymbas priſcis temporibus, apud multos populos in uſu fuiſſe conſtat; Strabo Libro III. Lucanusque Lib. IV. mentionem earum faciunt: Eis etiam Luſitani, veteresque Britanni, nec non Asſyrii in fluviis Euphrate & Tigri uſi ſunt; forſan quoque majores noſtri antiquis temporibus, hujusmodi lembis vehebantur. Præter has, Eſquimaux ſcaphas quoque habent ligneas, diverſæ magnitudinis, quæ plures ſimul ferre poſſunt homines, & pellibus quoque obtectæ ſunt; his ligneis non autem pelliceis cymbis feminæ navigare ſolent.

(*a*) *Ellis Voyage to Hudſons bay. pag. 134.*

§. VI.

IN ædium ſtructura quoque Eſquimaux cum aliis Ame-

Americanis Septentrionalibus non conveniunt, hi enim caſas & mapalia ex corticibus arborum exſtruere ſolent, Eſquimaux autem æſtate ſub dio plerumque morantur; (*a*) hyemalique tempore in ſpecubus & cavernis ſubterraneis, quas inſtar antiquorum Troglodytarum excavare dicuntur, habitant; nonnullis quoque antra montium pro domibus ſunt. Igne rariſſime utuntur; & ſunt qui tradunt, eos non niſi ad parandas pelles, ferrumque, quod vel ab Europæis ſibi comparant, vel a navibus ſcaphisque piſcatoriis ibi naufragium paſſis auferunt, tractandum, ignem adhibere. Ligna, quibus ignem alunt, mare plerumque ad illos ejicit, (*b*) quæ (ligna) in Oceano ſeptentrionali copioſe interdum reperiuntur, licet nondum plane exploratum ſit, unde ventis agantur, quibusque in regionibus creſcant. Eadem ratione, quæ omnibus fere Americanis ante adventum Europæorum communis fuit, hi quoque ignem excitare ſolent, nimirum duas particulas ligni exſiccatas terendo, donec flammam concipiant; pro fomite muſcus exſiccatus iisdem inſervit. (*c*) Pinguedinem phocarum pro oleo in lampadibus ſuis, ex ollari excavato factis adhibent; ſtercus autem anſerinum exſiccatum ellychnii loco ipſis eſt; (*d*) his lampadibus hyeme in ædibus ſuis ſubterraneis utuntur. Uſum pecorum & jumentorum æque ac alii Americani Septentrionales, hi quoque ignorant; canes ſolummodo eosque maximos, & lupis fere æquales, diverſi coloris, cauda hirta, auribus erectis, nunquam

quam vero pendulis, poſſident: his animalibus cæteri quoque Americani ga.. .nt. Canibus his Eſquimaux hyemali tempore a..quando pro equis utuntur, hisque ſuper glaciem vehi ſolent; res quoque varias ab iis ferendas curant: Qui mos in boreali parte Tatariæ & Ruſſiæ, nec non quibusdam urbibus Bataviæ, aliisque locis obſervatur. Hic populus ad littora maris habitat nec unquam in locis mediterraneis & a mari procul remotis reperitur. Frigus in his terris, licet in Zona temperata Septentrionali ſitis, eſt intenſiſſimum, cujus cauſſas varias reddiderunt varii. Elliſius eos, qui ultra fretum Hudſonis habitant, ſub terra habitare negat, (*e*) his innixus argumentis, quod tota fere regio illa montibus conſtet, nec non quod frigore ita ſit adſtricta & durata, ut nullo modo poſſit excavari, quod num ita ſit, pro certo affirmari non poteſt.

(*a*) *Charlevoix Tomo V. pag.* 263. (*b*) *Ellis Voyage to Hudſons bay pag.* 234. (*c*) *Ibidem.* (*d*) *Ibidem* (*e*) *Ibidem pag.* 235.

§. VII.

Licet Indi Occidentales venationibus & piſcationibus ſe alant, tamen frumentum etiam quoddam, licet non ejusdem ſpeciei ac Europæi, ſerunt. Eſquimaux autem Cererem prorſus negligunt, omnemque cibum e regno animali petunt; maxime piſcibus, nec non carnibus phocarum & balæna-

balænarum, earumque pinguedine ſe ſuſtentant. Quandoque etiam animalia terreſtria, ut urſos, cervos aliaque ſagittis conficiunt, eorumque carne veſcuntur; præcipue autem piſcibus carnibusque phocarum delectantur. Quidam illos cruda carne ſemper veſci dicunt, quidam vero eos interdum eam coquere nec non ſole durare tradunt: Imo licet crudam carnem ſæpe conſumant, coctam tamen magis ipſis arridere, poſtmodum eſt obſervatum. (*a*) Quando Europæi panem, vinum aliaque alimenta ipſis offerunt, eadem aſſumere nolunt, nec prius guſtare, quam Europæos ipſos eadem comedere vident; piſces autem carnesque ſalſas ſi acceperint, iisdem, ubi lingua prius guſtaverant, libenter veſcuntur. Ad vinum aduſtum appetendum nullo modo adduci potuerunt, & ſi quando illud guſtaverint, ſtatim ex ore exſpuunt; reliqui autem feri Americani incredibili vini hujus cupiditate flagrant; multique populi ibi ſolum per immodicum hujus liquoris uſum penitus fere ſunt deleti. Interdum baccas rubi idæi & vaccinii (hallon och blåbär) eo tempore, quo hi fructus maturi ſunt, comedunt. Carne boum ſylveſtrium quoque veſcuntur, quam etiam Anglis ibi navigantibus, interdum vendidiſſe dicuntur. (*b*) Potus illorum aqua eſt, & eadem plerumque non dulcis, ſed ſalſiſſima, quam vehementi appetentia bibere viſi ſunt, quod ſingulare eſt & ab aliorum populorum conſuetudine abhorret. Piſcatum ituri, veſicam pinguedine phocarum repletam, haud a-

liter ac Europæi lagenam vini combuſti gerunt, eamque pinguedinem tanta voluptate, ac Europæi vinum prædictum conſumunt; Imo ſæpe, omni pinguedine conſumta, veſicam dentibus rodere viſi ſunt. (*c*) Per experientiam forte, in tam frigido climate, ſalutarem hujus pinguedinis uſum cognitum ſibi habent; ſicut etiam incolæ St. Childæ (quæ eſt inſula quædam montoſa juxta litora Scotiæ ſita,) pinguedinem anſeris Baſſani, Raji Synopſ. av. pag. 122. amare dicuntur. (*d*) Balænam captam ſtatim ad litus deducunt, ibique pinguedinem ipſius exſcindunt, qua partim veſcuntur, partim loco olei in lampadibus ſuis utuntur.

(*a*) *A voyage to Hudſons bay by the Clerck of California. V. I. pag 34.* (*b*) *Ibidem.* (*c*) *Ellis Voyage to Hudſons bay pag. 233.* (*d*) *Ibidem. pag. 234.*

§. VIII.

ANtequam Europæi has oras luſtrarent, Eſquimaux æque ac alii Americani omni carebant ferro. Attamen, non ſatis mirari poſſis ipſorum induſtriam & ſolertiam, qui ex variis rebus, quas proſſus inutiles eſſe crederes, varia inſtrumenta admodum ſcite & ingenioſe conficere norunt. (*a*) Ita ſecures, cultros aliaque ex lapidibus, dentibus Equi marini Raji, nec non cornibus Monodonis, quod animal ibi frequentiſſimum eſt, fabricantur. (*b*) Arcus ſolertiſſime ex pinu, nec non arbore, quæ Larex appellatur, parant; (*c*) nervos autem ex

ex fibris cervorum, ſagittas a ligno vel arundine, quas dentibus Odobeni ſive Equi marini, nec non lapidibus, ſilice oſſibusque, penuria ferri, exacuunt, & ſtatim a tenera ætate his ſe exercent. Funditores quoque ſunt peritiſſimi, lapidibusque e funda miſſis, quicquid voluerint, eminus certo ictu ferire poſſunt. (*d*) Lanceas, quibus phocas & balænas transfigunt, etiam dentibus Equi marini armant, præterea ſaccum ex pellibus phocarum confectum, ſpirituque repletum, funi illi, qui lanceæ adhæret, accurate alligant, cumque animal quoddam marinum lancea transfixum fugere cœperit, ſaccum & funem in libertatem undarum dimittunt, qui ſaccus ſpiritu repletus, fundum non petens, viam ipſis monſtrat, qua animal ſpiculum in corpore gerens, ulterius perſequantur. Pharetras ex pellibus phocarum, conſarciunt, pilis extrorſum verſis, nervisque cervorum & balænarum pro filo hic quoque utuntur. In quibusdam locis, ſupra ſepulcra horum magnos acervos lapidum congeſtorum animadverterunt Europæi, teſte Elliſio; in nonnullis montibus, lapides humana induſtria erecti conſpiciuntur, ſed in quem finem, ignoratur.

(a(Ellis Voyage to Hudſons bay. pag. 231. (b) Ibidem (c) Ibidem pag. 138. (d) Ibidem pag. 134.

§. IX.

QUod ad religionem cultumque divinum illorum attinet, plane incognitum adhuc eſt,

num aliquam de Deo cognitionem habeant, qualisque ſit illorum Theologia. Pauciſſimos illorum quodam tempore bello captorum religionem Chriſtianam ægre adoptaſſe tradit Charlevoix Tom. II. pag 97. Alii Americani Septentrionales ſolem pro maximo Deo habere dicuntur, illique ſacrificia offerre; (a) aliam quoque poſt caducam hanc, vitam exſpectare perhibentur, quam in terra amœniſſima trans fluvium quendam ſita ſeſe obtenturos ſperant, fluvium autem tigillo quodam lubriciſſimo, velut ponte ſe trajecturos credunt, & niſi caute hic incedant, in flumen præcipites ferri, nec unquam amplius in campos hos Elyſios pervenire; Alii alias fovent ſuperſtitiones, aliosque ſibi fingunt Deos. Imperii forma horum eſt ignota; refert quidem Charlevoix Tom. II. pag. 97. quod ſine legibus, principibus, & omnis fere ſocialitatis expertes vitam degant; inſtar Cyclopum, quorum deſcriptionem dedit Poëtarum dux Homerus. οδ. ι. 106. Varii quoque ipſorum ritus & inſtituta adhuc in tenebris ſunt, quandoquidem nemo extraneorum linguam illorum huc usque benecallet, quodque aliis populis parum admodum commercii cum hac gente intercedat. Quomodo matrimonia contrahant, num monogamia an vero polygamia, uti apud Americanos auſtraliores, apud hos quoque Eſquimaux obtineat? Quomodo corpora mortuorum tractare ſoleant: quæ annos vel tempora com-

(a) *P. Charlevoix Tom. V. pag. 226.*

computandi ratio illis ſit familiaris? aliæque conſuetudines illorum ad hæc tempora ignorantur.

§. X.

IN gratiam eorum, qui ſcire geſtiunt an lingua gentis deſcriptæ aliquam adfinitatem habeat, vel cum lingua Lapponica, uti quidam volunt, vel cum aliis linguis ſive Europæis ſive aliarum nationum, Coronidis loco nonnulla vocabula Eſquimatica addere voluimus.

Caput Niackok.
Oculi Killik, Schik.
Naſus Kring Jaak.
Auris Tſchiu; Seuteck.
Dens, Ukak; Utgykmite.
Crinis Nutſchad; Niurack.
Os, *Oris*, Connack.
Manus Algeit.
Digitus Krinmenoet.
Pollex, Kuplo.
Pes, Eteket; Itickat.
Galx pedis Kingmeck.
Umbilicus Kaaleſok.
Venter, Noohakaa.
Pectus, Sokkeock.
Sanguis Oouk.
Caro Noki.
Cor, Oumot.
Genu, Siitkok.

Cutis, Ammeaak.
Pater, Attatuak.
Mater, Annanadha.
Frater, Nokaaak.
Anus, *Vetula*, Ninnouk.
Puer, Suoſok.
Infans, Notaaouk.
Puella, Hongnack.
Veſtimenta, Attiſche.
Femoralia, Kackleack.
Ocreæ, Kammek.
Pileus, Næſſack.
Calceus, Itikkak.
Chirotheca, Poillack.
Arcus, Petikſik.
Sagitta, Kazo; Kaakjock.
Culter, Schavie; Schaveck.
Cymba, Kirack; Kajack.
Remus, Pauttick.

Acus

Acus, Midcut.
Sol, Schikonak; Sakaknak; Sockinock.
Luna, Tacok.
Stellæ, Ubłojartaktuk.
Cœlum, Taktuk; Nabujakſché.
Pluvia, Killaluk; Selalluktok.
Aqua Salſa, Tagaiok.
Aqua dulcis, Mamactomet.
Ignis, Ekoma.
Frigus, Ekeuktock.
Dies, Oupulluk.
Cras, Hou-ukpot.
Lux, Oupelock.
Æſtas, ouaſa.
Hiems, Ukink.
Avis, Kupernuaak.
Piſcis, Ukiluk.
Urſus, Nongnouk.
Cervus, Tuktou.
Canis, Krigmenock; Meckè; Timilok.
Vulpes, Terinneuck.
Lepus, Avignarkruk.
Phoca, Nætſchok.
Lupus, Am-mah-ok.
Carnu, Nock-zock.
Ovum, Manneiuk; Mannik.

*** ***

Anſer, Nocklok.
Aquila, Oukpick.
Salmo, Hallock.
Balæna, kileluok.
Culex, Kiktoëalloktok.
Arbor, Nopahtok.
Timidus, Ukzink.
Iraſci, Nackquetock.
Clamare, Koquatuk.
Accede huc, Kileout.
Mortus, Tokorock.
Caco-Dæmon, Tonuock.
Comedere, Noëjuk.
Cibo ſe abſtinere, Quelocktok.
Sequi, Meletingaak.
Da mihi, Kileok.
Surge, Muckkeleout.
Dolere, Ningneoktuk.
Bonus, Nåckuktok.
Feſtina, Twaweoait.
Impudens, Nokuetuk.
Ridere, Coangtuk.
Mentiris, Schukleruk.
Craſſus, Epioluaak.
Unus, Kombuk.
Duo, Tigal.
Tres, Ke.
Quatuor, Miſſilagat.

*** ***

k.

k.
oktok.
ok.
k.
etock.
tuk.
eout.
ock.
Tonuock.
uk.
Quelock-
tok.
aak.
k.
eout.
eoktuk.
tok.
eoait.
etuk.
uk.
deruk.
aak.

gat.

*
*